

Urejanje podatkov

Gregor Pirš, Matej Pičulin in Erik Štrumbelj

2021-06-02

Contents

1	Uvod	5
1.1	Struktura te knjige	6
2	Slovnica urejanja podatkov	7
2.1	Predpriprava	8
2.2	Moderna razpredelnica: tibble	12
2.3	Urejeno ovrednotenje	14
2.4	Izbira vrstic s filter()	15
2.5	Izbira stolpcev s select()	18
2.6	Urejanje vrstic z arrange()	20
2.7	Dodajanje novih spremenljivk z mutate()	22
2.8	Povzemanje vrednosti s summarise()	23
2.9	Pipe	26
2.10	filter() in mutate() na grupiranih podatkih	27
2.11	Izvajanje operacij nad večimi stolpci z across()	30
2.12	Povzemanje stolpcev	31
2.13	Povzemanje vrstic	33
2.14	Dodatek	35
2.15	Nadaljnje branje	39
2.16	Domača naloga	39

Chapter 1

Uvod

Pri delu s podatki se srečamo z večimi izzivi. Velikokrat je prvi izziv kako priti do podatkov. Takoj za tem pa se soočimo z drugim izzivom, ki je včasih celo največji – čiščenje in urejanje podatkov. Veliko podatkov, ki jih dobimo v izvorni obliki je **neurejenih** (ang. **messy data**). Včasih soočanje s tema izzivoma lahko traja tudi 80 odstotkov časa ali celo več.

Delavnica je namenjena spoznanju uporabnih konceptov za čiščenje in urejanje podatkov, ki nam bodo olajšali nadaljnjo analizo in vizualizacijo. Vse koncepte bomo tudi prikazali v programskem jeziku R. Cilji delavnice so:

- 1) Spoznati koncepte najbolj uporabnih funkcij za urejanje podatkov.
- 2) Spoznati t. i. **urejene** (ang. **tidy**) podatke.
- 3) Spoznati sistematično delo z datumi, nizi in kategoričnimi spremenljivkami.

Za namen celostnega dela s podatki v R-ju je bil razvit skupek paketov, ki se imenuje **tidyverse**. Sestavljen je iz 8 temeljnih paketov:

- **ggplot2**. Vizualizacija podatkov s slovnico grafike (ang. **grammar of graphics**).
- **dplyr**. Lažje urejanje podatkov, na primer izbiranje vrstic in stolpcev, dodajanje stolpcev, povzemanje in urejanje podatkov. Ta paket je glavna tema 1. predavanja.
- **tidyr**. Preoblikovanje podatkov med dolgo in široko obliko, oziroma preoblikovanje podatkov v urejeno obliko. Več o tem bomo povedali na 2. predavanju.
- **readr**. Učinkovito branje in shranjevanje podatkov.
- **purrr**. Funkcijsko programiranje v R.
- **tibble**. Moderna verzija **data.frame**. Tema 1. predavanja.

- **stringr**. Preprostejše delo z nizi. Tema 3. predavanja.
- **forcats**. Preprostejše delo s kategoričnimi spremenljivkami. Tema 3. predavanja.

Vseh 8 temeljnih paketov lahko namestimo z enim ukazom.

```
install.packages("tidyverse")
```

Lahko pa namestimo tudi samo posamezne pakete.

```
install.packages("dplyr")
```

1.1 Struktura te knjige

Pri vsakem predavanju bomo imeli 3 sklope:

- 1) **Predpriprava**. Ta sklop je namenjen temu, da se udeleženci pripravijo na predavanje. Ker bodo le-ta intenzivna in namenjena predstavitvi glavnih konceptov ter uporabi funkcij na praktičnih primerih, je dobro, da udeleženci poznajo osnovne klice uporabljenih funkcij. V predpripravi si bomo na preprostih podatkih pogledali kako izvajati osnovne klice funkcij v tidyverse. Predlagamo, da udeleženci ta sklop predelajo pred samim predavanjem. Na voljo bodo tudi videi, ki pokrivajo predpripravo, tako da lahko izberete, ali boste predelali zadevo samo z knjigo, ali pa si boste ogledali tudi video. Predpriprava bo trajala največ 30 minut. Povezavo do videjev bodo udeleženci dobili preko e-pošte.
- 2) **Predavanje**. V tem sklopu bo zajeta vsebina posameznega predavanja in morda še kakšna dodatna snov, ki jo lahko udeleženci predelajo samostojno. Podrobneje bomo opisali posamezne koncepte in funkcije, ter vse skupaj prikazali na praktičnih primerih.
- 3) **Domača naloga**. Na koncu vsakega predavanja bodo udeleženci dobili nekaj vaj za samostojno utrjevanje. Predlagamo, da jih poizkusite rešiti sami. V tej knjigi bodo prikazani samo rezultati rešitev brez postopka oziroma programske kode. V kolikor se vam zatakne se lahko vedno obrnete na nas, lahko pa tudi preverite rešitev v izvornih Rmd datotekah, ki se nahajajo na repozitoriju. Nekatere naloge bodo od vas zahtevale tudi da kakšno zadevo poiščete oziroma raziščete sami (z uporabo spleta), kot smo to navajeni pri vsakodnevnem programerskem delu. Domača naloga vsakega sklopa bo sestavljena iz nekaj osnovnih nalog, ki bodo v glavnem ponovile, kar bomo predelali na predavanjih. Poleg teh pa bodo tudi težje naloge pri kateri bo potrebno koncepte uporabiti na kakšni realni podatkovni množici in samostojno rešiti nekatere probleme, ki jih na samem predavanju ne bomo eksplicitno predelali.

Chapter 2

Slovnica urejanja podatkov

V tem predavanju se bomo osredotočili na temeljne operacije, ki jih izvajamo nad podatki. V vsaki analizi so sledeče operacije nepogrešljive:

- Izbira podmnožice vrstic.
- Izbira podmnožice stolpcev.
- Dodajanje stolpcev, ki so lahko izpeljani iz obstoječih stolpcev.
- Urejanje razpredelnice glede na vrednosti stolpcev.
- Povzemanje razpredelnic, na primer povprečja, vsote in podobne statistike.

Paket **dplyr** vsebuje funkcije, ki nam v primerjavi z osnovno različico R-ja te operacije olajša. Paket dplyr uvede t. i. **slovnico urejanja podatkov** (ang. **grammar of data manipulation**), ki programsko kodo pretvori v nekaj podobnega naravnemu jeziku.

Pri slovnici urejanja podatkov poznamo 5 osnovnih glagolov s katerimi preoblikujemo podatke. Vsak glagol ustreza eni izmed temeljnih operacij, ki smo jih omenili zgoraj. Programska koda se potem bere podobno kot naravni jezik, se pravi glagoli programskemu jeziku povedo, kaj naj s podatki naredi. Ti glagoli so implementirani v obliki funkcij:

- `filter()`. Izbira podmnožice vrstic, glede na izbrane pogoje.
- `select()`. Izbira podmnožice stolpcev, glede na imena stolpcev.
- `mutate()`. Dodajanje stolpcev, ki so lahko izpeljani iz obstoječih stolpcev.
- `summarise()`. Povzemanje podatkov v razpredelnici.
- `arrange()`. Razvrščanje razpredelnice.

V tem predavanju bomo bolj podrobno spoznali vsakega izmed teh glagolov. Za tem si bomo ogledali še dva uporabna povzetka – povzemanje po vrsticah in povzemanje po stolpcih.

2.1 Predpriprava

V predpripravi se bomo naučili osnovnih klicev petih glagolov iz slovnice urejanja podatkov. Hkrati bomo prikazali, kako bi zadevo naredili z osnovno različico R-ja in z uporabo paketa dplyr. Pripravimo si podatke:

```
library(tidyverse) # Nalozimo celotno zbirko paketov tidyverse.
df <- data.frame(
  ime = c("Maja", "Ales", "Tom", "Barbara", "Simon", "Tina"),
  spol = c("z", "m", "m", "z", "m", "z"),
  starost = c(23, 54, 21, 35, 53, 21),
  visina = c(170, 180, 192, 168, 177, 182)
)
```

S funkcijo `filter()` izberemo podmnožico vrstic v razpredelnici glede na izbrane pogoje. Izberimo sedaj ženske manjše od 180 centimetrov.

```
# Osnovni R:
df[df$spol == "z" & df$visina < 180, ]
```

```
##      ime spol starost visina
## 1   Maja   z      23    170
## 4 Barbara   z      35    168
```

```
# dplyr:
filter(df, spol == "z", visina < 180)
```

```
##      ime spol starost visina
## 1   Maja   z      23    170
## 2 Barbara   z      35    168
```

Opazimo, da z uporabo dplyr ne rabimo vsakič pisati `df$` pred imenom spremenljivke. Tukaj gre za t. i. **maskiranje podatkov** (ang. **data masking**). Več o tem bomo povedali na samem predavanju.

S funkcijo `select()` izberemo podmnožico stolpcev. Izberimo stolpce `ime`, `spol` in `visina`:

```
# Osnovni R:
df[, c("ime", "spol", "visina")]
```

```
##      ime spol visina
## 1   Maja   z    170
```



```
## 2    Ales    m    180
## 3     Tom    m    192
## 4 Barbara  z    168
## 5   Simon   m    177
## 6    Tina   z    182
```

```
# dplyr:
select(df, ime, spol, visina)
```

```
##      ime spol visina
## 1   Maja    z    170
## 2   Ales    m    180
## 3    Tom    m    192
## 4 Barbara  z    168
## 5   Simon   m    177
## 6    Tina   z    182
```

Opazimo, da pri uporabi dplyr imena stolpcev ne rabijo biti zapisana v narekovajih. Tukaj gre za t. i. **urejeno izbiranje** (ang. **tidy selection**). Več o tem bomo povedali na samem predavanju.

s funkcijo `mutate()` dodajamo stolpce. Dodajmo sedaj višino v metrih:

```
# Osnovni R:
df2 <- df
df2$visina_v_metrih <- df2$visina / 100
df2
```

```
##      ime spol starost visina visina_v_metrih
## 1   Maja    z     23    170           1.70
## 2   Ales    m     54    180           1.80
## 3    Tom    m     21    192           1.92
## 4 Barbara  z     35    168           1.68
## 5   Simon   m     53    177           1.77
## 6    Tina   z     21    182           1.82
```

```
# dplyr:
mutate(df, visina_v_metrih = visina / 100)
```

```
##      ime spol starost visina visina_v_metrih
## 1   Maja    z     23    170           1.70
## 2   Ales    m     54    180           1.80
## 3    Tom    m     21    192           1.92
## 4 Barbara  z     35    168           1.68
## 5   Simon   m     53    177           1.77
## 6    Tina   z     21    182           1.82
```

S funkcijo `arrange()` razvrstimo razpredelnico. Razvrstimo osebe po starosti:

```
# Osnovni R:
```

```
df[order(df$starost), ]
```

```
##      ime spol starost visina
## 3    Tom   m      21    192
## 6    Tina  z      21    182
## 1    Maja  z      23    170
## 4 Barbara z      35    168
## 5 Simon   m      53    177
## 2    Ales  m      54    180
```

```
# dplyr:
```

```
arrange(df, starost)
```

```
##      ime spol starost visina
## 1    Tom   m      21    192
## 2    Tina  z      21    182
## 3    Maja  z      23    170
## 4 Barbara z      35    168
## 5 Simon   m      53    177
## 6    Ales  m      54    180
```

S funkcijo `summarise()` povzamemo podatke. Običajno se uporablja v kombinaciji z `group_by()`. Izračunajmo povprečno višino glede na spol:

```
# Osnovni R:
```

```
aggregate(visina ~ spol, data = df, FUN = mean)
```

```
##   spol   visina
## 1    m 183.0000
## 2    z 173.3333
```

```
# dplyr:
```

```
summarise(group_by(df, spol), povp_visina = mean(visina))
```

```
## # A tibble: 2 x 2
##   spol povp_visina
##   <chr>      <dbl>
## 1 m          183
## 2 z          173.
```

Naloga: Poglejmo si nov primer podatkov.

```
df <- data.frame(
  podjetje = c("A", "B", "C", "D", "E"),
  panoga = c("proizvodnja", "gostinstvo", "proizvodnja", "gostinstvo", "proizvodnja"),
  st_zaposlenih = c(100, 20, 110, 15, 20),
  dobiček = c(100000, 10000, 12000, 1000, 0)
)
```

Z uporabo dplyr:

- Izberite vrstice, ki imajo med (vključno) 10000 in 20000 dobička.

```
##   podjetje      panoga st_zaposlenih dobiček
## 1      B gostinstvo         20    10000
## 2      C proizvodnja        110    12000
```

- Izberite drugi in četrti stolpec.

```
##           panoga dobiček
## 1 proizvodnja 100000
## 2 gostinstvo  10000
## 3 proizvodnja 12000
## 4 gostinstvo  1000
## 5 proizvodnja    0
```

- Dodajte stolpec, ki bo prikazal dobiček na zaposlenega.

```
##   podjetje      panoga st_zaposlenih dobiček dobiček_na_zaposlenega
## 1      A proizvodnja         100 100000          1000.00000
## 2      B gostinstvo          20  10000           500.00000
## 3      C proizvodnja        110  12000          109.09091
## 4      D gostinstvo          15   1000           66.66667
## 5      E proizvodnja          20     0           0.00000
```

- Razvrstite podjetja po številu zaposlenih.

```
##   podjetje      panoga st_zaposlenih dobiček
## 1      D gostinstvo          15   1000
## 2      B gostinstvo          20  10000
## 3      E proizvodnja          20     0
## 4      A proizvodnja         100 100000
## 5      C proizvodnja        110  12000
```

- Poiščite maksimalno število zaposlenih glede na panogo.

```
## # A tibble: 2 x 2
##   panoga      max_st_zaposlenih
##   <chr>          <dbl>
## 1 gostinstvo           20
## 2 proizvodnja         110
```

2.2 Moderna razpredelnica: tibble

Najprej si pogledajmo podatke na katerih se bomo naučili osnovnih konceptov slovnice urejanja podatkov. V mapi *data-raw* se nahajajo podatki *DS-jobs.csv*. Gre za rezultate ankete, ki so jo v povezavi z industrijo izvedli na spletni strani Kaggle (<https://www.kaggle.com/kaggle/kaggle-survey-2017>) leta 2017 z namenom raziskati trg dela na področju podatkovnih ved in strojnega učenja. Podatki so shranjeni v tekstovni datoteki, kjer so elementi ločeni s podpičjem. Preberimo podatke v našo sejo R:

```
ds_jobs <- read.csv2("./data-raw/DS-jobs.csv")
head(ds_jobs)
```

```
##   Gender      Country Age  EmploymentStatus
## 1 Female      Australia 43  Employed full-time
## 2 Male        Russia  33  Employed full-time
## 3 Male        Taiwan  26  Employed full-time
## 4 Male  United States  25  Employed part-time
## 5 Male  United States  33  Employed full-time
## 6 Male Czech Republic  21  Employed part-time
##                                     CurrentJobTitle LanguageRecommendation
## 1                                     Business Analyst                      Python
## 2 Software Developer/Software Engineer                      Python
## 3 Software Developer/Software Engineer                      Python
## 4                                     Researcher                      Python
## 5                                     Scientist/Researcher          Matlab
## 6                                     Other                          Python
##                                     FormalEducation
## 1                                     Bachelor's degree
## 2                                     Bachelor's degree
## 3                                     Master's degree
## 4                                     Bachelor's degree
## 5                                     Doctoral degree
## 6 Some college/university study without earning a bachelor's degree
##                                     Major CompensationAmount CompensationCurrency
```

```
## 1      80000      AUD
## 2      Other 1200000    RUB
## 3 Computer Science 1100000    TWD
## 4      Physics 20000      USD
## 5 Electrical Engineering 100000    USD
## 6 Computer Science 20000      CZK
## TimeGatheringData TimeModelBuilding TimeProduction TimeVisualizing
## 1      60      10      5      15
## 2      40      30      15      10
## 3      35      20      25      10
## 4      0      80      0      20
## 5      0      0      0      0
## 6      20      60      20      0
## TimeFindingInsights TimeOtherSelect ExchangeRate
## 1      10      0      0.802310
## 2      5      0      0.017402
## 3      10      0      0.033304
## 4      0      0      1.000000
## 5      0      0      1.000000
## 6      0      0      0.045820
```

Spremenljivka `ds_jobs` je tipa `data.frame` (razpredelnica). To je osnovna oblika, v kateri hranimo podatke v R. V tidyverse obstaja paket **tibble**, ki je namenjen moderni predstavitvi razpredelnice. Glavna funkcionalnost tega paketa je objekt **tibble**, ki predstavlja nadgradnjo klasične razpredelnice. Večina funkcij v tidyverse sicer lahko kot vhodni podatek prejme osnovno razpredelnico, ampak nekatere ga potem avtomatsko pretvorijo v tibble kot izhodni podatek. Predlagamo, da v tidyverse delate izključno z razpredelnicami tipa tibble. Poleg kompatibilnosti s funkcijami tidyverse ima tibble še nekaj drugih razlik v primerjavi z osnovno razpredelnico, večino le-teh bomo spoznali tekom delavnice.

Pretvorimo sedaj ta naš `data.frame` v tibble s funkcijo `as_tibble()`.

```
library(tidyverse)
ds_jobs <- as_tibble(ds_jobs)
ds_jobs
```

```
## # A tibble: 4,523 x 7
##   Gender Country    Age EmploymentStatus CurrentJobTitle LanguageRecommen~
##   <chr>   <chr>   <int> <chr>           <chr>           <chr>
## 1 Female Austral~  43 Employed full-time Business Analyst Python
## 2 Male   Russia    33 Employed full-time Software Develop~ Python
## 3 Male   Taiwan    26 Employed full-time Software Develop~ Python
## 4 Male   United ~  25 Employed part-time Researcher        Python
## 5 Male   United ~  33 Employed full-time Scientist/Resear~ Matlab
```

```
## 6 Male Czech R~ 21 Employed part-time Other Python
## 7 Male Russia 22 Employed full-time Data Analyst Python
## 8 Male Netherl~ 51 Employed full-time Engineer R
## 9 Male Colombia 34 Employed full-time Data Scientist Python
## 10 Male Germany 41 Independent contrac~ Data Scientist Python
## # ... with 4,513 more rows, and 11 more variables: FormalEducation <chr>,
## # Major <chr>, CompensationAmount <dbl>, CompensationCurrency <chr>,
## # TimeGatheringData <int>, TimeModelBuilding <dbl>, TimeProduction <dbl>,
## # TimeVisualizing <dbl>, TimeFindingInsights <dbl>, TimeOtherSelect <int>,
## # ExchangeRate <dbl>
```

Opazimo, da je oblika prikaza podatkov sedaj nekoliko drugačna, kot pa ko smo prikazali razpredelnico. Najbolj očitna razlika je, da imamo sedaj na ekranu prikazanih samo toliko stolpcev, kot jih je možno prikazati na ekranu. Preostali stolpci so samo zapisani zaporedno z imeni, da lahko vidimo, katere stolpce še imamo v podatkih. S tem preprečimo, da bi konzolo preobremenili s prevleliko količino izpisa in bi zadeve postale nepregledne. Še vedno lahko vidimo vse oziroma več stolpcev z uporabo `View()` ali pa če tibble izpišemo s pomočjo `print` in ustrezno nastavitvijo širine, na primer `print(ds_jobs, width = 120)`. Izpis tibbla pa nam nudi še nekaj dodatnih informacij v primerjavi z razpredelnico. V prvi vrstici imamo izpisano dimenzijo podatkov, torej število vrstic in število stolpcev. Pod vsako spremenljivko (oziroma za vsak stolpec) pa imamo tudi zapisano kakšnega tipa je. Tibble tudi dopušča imena stolpcev, ki niso standardna za R (na primer vsebujejo - in podobno), čeprav uporaba takih imen ni dobra praksa. Več o tem bomo povedali kasneje.

2.3 Urejeno ovrednotenje

Preden začnemo resneje delati z glagoli slovnice urejanja podatkov spoznajmo t. i. **urejeno ovrednotenje** (ang. **tidy evaluation**). To je posebnost tidyverse-a in večina glagolov v dplyr uporablja ta konstrukt. Kaj pa je urejeno ovrednotenje? To je nestandarden pristop k ovrednotenju izrazov v programskem jeziku R. V predpripravi smo srečali dva primera tega:

- Pri funkciji `filter()` nismo potrebovali vsakič navesti `df$` za izbiro spremenljivk iz razpredelnice.
- Pri funkciji `select()` nismo potrebovali narekovajev.

Oba sta primera dveh vrst urejenega ovrednotenja:

- Pri nekaterih glagolih v dplyr lahko uporabimo spremenljivke (stolpce) tibbla (ali razpredelnice), kot da bi bile spremenljivke v globalnem okolju (torej lahko uporabimo `moja_spremenljivka` namesto

`df$moja_spremenljivka`. Temu pravimo **maskiranje podatkov** (ang. **data masking**). Funkcije, ki podpirajo to strukturo in jih bomo spoznali v nadaljevanju so: `arrange()`, `count()`, `filter()`, `group_by()`, `mutate()` in `summarise()`.

- Pri nekaterih glagolih v dplyr lahko na lažji način izberemo spremenljivke (stolpce) glede na njihovo pozicijo, ime ali tip (na primer izbira stolpcev po imenu brez narekovajev, izbira stolpcev ki se začnejo na določen niz, izbira samo številskih stolpcev). Temu pravimo **urejeno izbiranje** (ang. **tidy selection**). Funkcije, ki podpirajo to strukturo so: `across()`, `count()`, `rename()`, `select()` in `pull()`.

Informacije o tem, ali funkcija vsebuje data masking ali tidy selection lahko najdemo v datoteki s pomočjo pod razdelkom *Arguments*.

2.4 Izbira vrstic s `filter()`

S funkcijo `filter()` izbiramo podmnožico vrstic, glede na izbrane pogoje. Sintaksa je:

```
filter(<tibble>, <pogoj1>, <pogoj2>, ...)
```

Kot prvi argument podamo tibble s podatki, potem pa z vejicami ločene pogoje, ki morajo veljati. Izberimo vse osebe mlajše od 30 let.

```
library(dplyr)
filter(ds_jobs, Age < 30)
```

```
## # A tibble: 1,729 x 17
##   Gender Country   Age EmploymentStatus CurrentJobTitle   LanguageRecommen~
##   <chr>   <chr>   <int> <chr>                <chr>                <chr>
## 1 Male    Taiwan     26 Employed full-t~ Software Developer~ Python
## 2 Male    United S~  25 Employed part-t~ Researcher          Python
## 3 Male    Czech Re~  21 Employed part-t~ Other               Python
## 4 Male    Russia     22 Employed full-t~ Data Analyst        Python
## 5 Male    Poland     29 Employed full-t~ Software Developer~ Python
## 6 Male    Other      28 Employed full-t~ Data Scientist      R
## 7 Male    Mexico     26 Employed part-t~ Data Scientist      Python
## 8 Male    Singapore  24 Employed full-t~ Data Analyst        Python
## 9 Male    India      29 Employed full-t~ Data Scientist      R
## 10 Male   United S~  25 Employed full-t~ Engineer            Python
## # ... with 1,719 more rows, and 11 more variables: FormalEducation <chr>,
## #   Major <chr>, CompensationAmount <dbl>, CompensationCurrency <chr>,
## #   TimeGatheringData <int>, TimeModelBuilding <dbl>, TimeProduction <dbl>,
```

```
## # TimeVisualizing <dbl>, TimeFindingInsights <dbl>, TimeOtherSelect <int>,
## # ExchangeRate <dbl>
```

Več pogojev ločimo z vejico, kadar želimo, da veljajo vsi pogoji (ekvivalent uporabi operatorja *in* – & pri naštevanju pogojev). Poglejmo si na primer vse osebe mlajše od 30 let in prihajajo iz Nemčije:

```
filter(ds_jobs, Age < 30, Country == "Germany")
```

```
## # A tibble: 42 x 17
##   Gender Country   Age EmploymentStatus CurrentJobTitle LanguageRecommen~
##   <chr>   <chr>   <int> <chr>           <chr>           <chr>
## 1 Female Germany    24 Employed part-time Scientist/Resear~ R
## 2 Male   Germany    28 Employed full-time Scientist/Resear~ Python
## 3 Male   Germany    24 Independent contract~ Data Scientist   Python
## 4 Female Germany    29 Employed full-time Business Analyst SQL
## 5 Male   Germany    26 Employed part-time Researcher       Python
## 6 Male   Germany    27 Employed full-time Data Scientist   Python
## 7 Female Germany    26 Employed part-time Statistician     R
## 8 Male   Germany    26 Independent contract~ Data Scientist   Python
## 9 Male   Germany    29 Employed full-time Machine Learning~ Python
## 10 Male  Germany    25 Employed full-time Data Scientist   Python
## # ... with 32 more rows, and 11 more variables: FormalEducation <chr>,
## # Major <chr>, CompensationAmount <dbl>, CompensationCurrency <chr>,
## # TimeGatheringData <int>, TimeModelBuilding <dbl>, TimeProduction <dbl>,
## # TimeVisualizing <dbl>, TimeFindingInsights <dbl>, TimeOtherSelect <int>,
## # ExchangeRate <dbl>
```

V kolikor želimo da velja vsaj 1 izmed pogojev moramo uporabiti operator *ali* – |. Poglejmo si vse osebe mlajše od 30 let ali starejše od 50 let.

```
filter(ds_jobs, Age < 30 | Age > 50)
```

```
## # A tibble: 2,006 x 17
##   Gender Country   Age EmploymentStatus CurrentJobTitle LanguageRecommen~
##   <chr>   <chr>   <int> <chr>           <chr>           <chr>
## 1 Male   Taiwan    26 Employed full-t~ Software Developer~ Python
## 2 Male   United S~    25 Employed part-t~ Researcher         Python
## 3 Male   Czech Re~    21 Employed part-t~ Other              Python
## 4 Male   Russia    22 Employed full-t~ Data Analyst       Python
## 5 Male   Netherla~    51 Employed full-t~ Engineer           R
## 6 Male   Poland    29 Employed full-t~ Software Developer~ Python
## 7 Male   Other     28 Employed full-t~ Data Scientist     R
## 8 Male   Mexico    26 Employed part-t~ Data Scientist     Python
```



```
## 9 Male Singapore 24 Employed full-t~ Data Analyst Python
## 10 Male India 29 Employed full-t~ Data Scientist R
## # ... with 1,996 more rows, and 11 more variables: FormalEducation <chr>,
## # Major <chr>, CompensationAmount <dbl>, CompensationCurrency <chr>,
## # TimeGatheringData <int>, TimeModelBuilding <dbl>, TimeProduction <dbl>,
## # TimeVisualizing <dbl>, TimeFindingInsights <dbl>, TimeOtherSelect <int>,
## # ExchangeRate <dbl>
```

Če želimo nek kategorični stolpec pogojiti z večimi vrednostmi (na primer udeležence iz večih držav), lahko namesto večih `|` uporabimo operator `%in%`, ki preveri, če je element del množice:

```
filter(ds_jobs, Country %in% c("Germany", "Canada", "Ireland"))
```

```
## # A tibble: 306 x 17
##   Gender Country Age EmploymentStatus CurrentJobTitle LanguageRecommen~
##   <chr>   <chr> <int> <chr>           <chr>           <chr>
## 1 Male   Germany 41 Independent contrac~ Data Scientist Python
## 2 Female Germany 49 Employed part-time Scientist/Resea~ Python
## 3 Male   Germany 44 Employed full-time Other Python
## 4 A diffe~ Canada 23 Employed full-time Scientist/Resea~ Python
## 5 Female Germany 24 Employed part-time Scientist/Resea~ R
## 6 Male   Canada 52 Employed full-time Software Develo~ Python
## 7 Male   Ireland 27 Employed full-time Data Scientist Python
## 8 Male   Canada 24 Employed full-time Business Analyst Python
## 9 Male   Canada 46 Employed full-time Data Scientist Python
## 10 Male  Canada 31 Employed full-time Data Analyst R
## # ... with 296 more rows, and 11 more variables: FormalEducation <chr>,
## # Major <chr>, CompensationAmount <dbl>, CompensationCurrency <chr>,
## # TimeGatheringData <int>, TimeModelBuilding <dbl>, TimeProduction <dbl>,
## # TimeVisualizing <dbl>, TimeFindingInsights <dbl>, TimeOtherSelect <int>,
## # ExchangeRate <dbl>
```

2.4.1 Manjkajoče vrednosti

Pogosto uporabljena filtracija vrstic je na podlagi manjkajočih vrednosti. Včasih so te pomembne za samo analizo, saj nas lahko zanimajo razlogi za njihov pojav. Včasih pa so enostavno nepomembne vrstice, saj nam ne prinesejo dodatne informacije. V tem primeru jih običajno kar izločimo iz nadaljnje analize, da nam ne povzročajo preglavic. V nadaljevanju bomo spoznali kako dodati nov stolpec in to ilustrirali na izračunu plače v dolarjih. Za to bomo potrebovali stolpca `CompensationAmount` in `ExchangeRate`. V slednjem je kar nekaj manjkajočih vrednosti. Takšne vrstice bodo na primer za analizo plač neuporabne. Zato jih bomo sedaj izločili iz podatkov. Ali je vrednost enaka NA (objekt ki

predstavlja manjkajočo vrednost v R) preverimo s funkcijo `is.na()`. Izločimo sedaj te vrstice:

```
ds_jobs <- filter(ds_jobs, !is.na(ExchangeRate))
```

2.5 Izbira stolpcev s `select()`

S funkcijo `select()` izbiramo podmnožico stolpcev. Osnovna sintaksa je takšna:

```
filter(<tibble>, <stolpec1>, <stolpec2>, ...)
```

Izberimo sedaj stolpce `Country`, `Age` in `EmploymentStatus`.

```
select(ds_jobs, Country, Age, EmploymentStatus)
```

```
## # A tibble: 3,781 x 3
##   Country      Age EmploymentStatus
##   <chr>      <int> <chr>
## 1 Australia    43 Employed full-time
## 2 Russia       33 Employed full-time
## 3 Taiwan       26 Employed full-time
## 4 United States 25 Employed part-time
## 5 United States 33 Employed full-time
## 6 Czech Republic 21 Employed part-time
## 7 Russia       22 Employed full-time
## 8 Colombia     34 Employed full-time
## 9 Germany      41 Independent contractor, freelancer, or self-employed
## 10 Poland      29 Employed full-time
## # ... with 3,771 more rows
```

Izberimo vse stolpce razen teh treh stolpcev. Za to enostavno dodamo minus pred imenom stolpca, ki ga želimo izločiti:

```
select(ds_jobs, -Country, -Age, -EmploymentStatus)
```

```
## # A tibble: 3,781 x 14
##   Gender CurrentJobTitle LanguageRecommen~ FormalEducation Major
##   <chr> <chr> <chr> <chr> <chr>
## 1 Female Business Analyst Python Bachelor's degree ""
## 2 Male Software Develop~ Python Bachelor's degree "Other"
## 3 Male Software Develop~ Python Master's degree "Computer ~
## 4 Male Researcher Python Bachelor's degree "Physics"
```

```
## 5 Male Scientist/Researcher Matlab Doctoral degree "Electrical Engineering"
## 6 Male Other Python Some college/university "Computer Science"
## 7 Male Data Analyst Python Bachelor's degree "Information Systems"
## 8 Male Data Scientist Python Master's degree "Computer Science"
## 9 Male Data Scientist Python I did not complete a degree "Computer Science"
## 10 Male Software Developer Python Master's degree "Computer Science"
## # ... with 3,771 more rows, and 9 more variables: CompensationAmount <dbl>,
## # CompensationCurrency <chr>, TimeGatheringData <int>,
## # TimeModelBuilding <dbl>, TimeProduction <dbl>, TimeVisualizing <dbl>,
## # TimeFindingInsights <dbl>, TimeOtherSelect <int>, ExchangeRate <dbl>
```

Izberimo vse stolpce med `Country` in `Major`. Podobno kot v R 1:10 naštejemo vsa cela števila med 1 in 10, operator `:` v `tidyverse` izbere vse stolpce med `Country` in `Major`:

```
select(ds_jobs, Country:Major)
```

```
## # A tibble: 3,781 x 7
##   Country      Age EmploymentStatus CurrentJobTitle LanguageRecommen~
##   <chr>      <int> <chr>                <chr>          <chr>
## 1 Australia    43 Employed full-time Business Analyst Python
## 2 Russia       33 Employed full-time Software Developer~ Python
## 3 Taiwan       26 Employed full-time Software Developer~ Python
## 4 United S~    25 Employed part-time Researcher Python
## 5 United S~    33 Employed full-time Scientist/Research~ Matlab
## 6 Czech Re~    21 Employed part-time Other Python
## 7 Russia       22 Employed full-time Data Analyst Python
## 8 Colombia     34 Employed full-time Data Scientist Python
## 9 Germany      41 Independent contractor~ Data Scientist Python
## 10 Poland       29 Employed full-time Software Developer~ Python
## # ... with 3,771 more rows, and 2 more variables: FormalEducation <chr>,
## # Major <chr>
```

Izberimo vse stolpce, ki se začnejo z besedo `Time`. Za to bomo uporabili funkcijo `starts_with()`. Ta funkcija je t. i. *selection helper*, kar pomeni, da jo lahko uporabimo le znotraj funkcij, ki omogočajo urejeno ovrednotenje in nam omogoča lažjo izbiro na podlagi nekega pogoja. V tem primeru je ta pogoj, da se beseda začne na določen niz:

```
select(ds_jobs, starts_with("Time"))
```

```
## # A tibble: 3,781 x 6
##   TimeGatheringData TimeModelBuilding TimeProduction TimeVisualizing
##   <int>             <dbl>             <dbl>             <dbl>
```

```
## 1          60          10          5          15
## 2          40          30          15          10
## 3          35          20          25          10
## 4           0          80           0          20
## 5           0           0           0           0
## 6          20          60          20           0
## 7          50          20          10           5
## 8          60          10          20           5
## 9          50          10          20          10
## 10         25          20          25          20
## # ... with 3,771 more rows, and 2 more variables: TimeFindingInsights <dbl>,
## #   TimeOtherSelect <int>
```

Poleg `starts_with()` dplyr vsebuje še več takšnih funkcij:

- `ends_with()`. Ali se ime stolpca konča na določen niz?
- `contains()`. Ali ime stolpca vsebuje niz?
- `matches()`. Ali ime stolpca ustreza regularnemu izrazu? Več o regularnih izrazih bomo povedali v 3. predavanju.
- `num_range()`. Ali ime stolpca vsebuje števila znotraj množice števil? Na primer, če imamo stolpce, ki v imenu vsebujejo števila – *stolpec1*, *stolpec2*, in tako naprej.

2.6 Urejanje vrstic z `arrange()`

Vrstice lahko tudi uredimo glede na vrednosti v posameznih stolpcih. Za to uporabimo funkcijo `arrange()`. Sintaksa te funkcije je:

```
filter(<tibble>, <stolpec1>, <stolpec2>, ...)
```

kjer stolpci predstavljajo vrednosti glede na katere želimo urediti tibble.

Ustvarimo najprej nov tibble, v katerem bomo izbrali podmnožico stolpcev.

```
ds_jobs_tmp <- select(ds_jobs, CurrentJobTitle, Country,
                     CompensationCurrency, Age, CompensationAmount)
```

Uredimo sedaj podatke glede na leta:

```
arrange(ds_jobs_tmp, Age)
```

```
## # A tibble: 3,781 x 5
```

```
##   CurrentJobTitle      Country  CompensationCurre~   Age CompensationAmo~
##   <chr>                <chr>    <chr>                <int>         <dbl>
##  1 Predictive Modeler   Australia AUD                 0           78000
##  2 Scientist/Researcher United St~ USD            1        100000
##  3 Programmer           Other     GBP            11             0
##  4 Data Scientist       United St~ USD            16         50000
##  5 Software Developer/Soft~ Russia   USD            18         40000
##  6 Programmer           Other     USD            18          1000
##  7 Machine Learning Engine~ Other     USD            19         30000
##  8 Programmer           Russia   USD            19         40000
##  9 Scientist/Researcher Canada    CAD            19             0
## 10 Computer Scientist   Brazil    BRL            19            400
## # ... with 3,771 more rows
```

Opazimo, da imamo nekaj neveljavnih starosti, na primer 0 in 1, najverjetneje tudi 11. Prav tako imamo nekaj nesmiselnih vrednosti v stolpcu o plači. Pri celostni analizi bi seveda nadalje raziskali zakaj je prišlo do takih vrednosti, oziroma bi jih iz analize izločili. Za namen spoznanja manipulacije podatkov in dplyr to ni toliko pomembno, tako da temu na tej točki ne bomo posvečali pozornosti. Bralcem pa predlagamo, naj razmislijo, kako bi se tega lotili z že naučenimi koncepti.

Če želimo podatke urediti padajoče, potem uporabimo funkcijo `desc()`.

```
arrange(ds_jobs_tmp, desc(Age))
```

```
## # A tibble: 3,781 x 5
##   CurrentJobTitle      Country  CompensationCurre~   Age CompensationAmo~
##   <chr>                <chr>    <chr>                <int>         <dbl>
##  1 Statistician        United Ki~ ILS            100      100000000000
##  2 Other                Other     EUR             99          15000
##  3 Researcher           Portugal  EUR             78          63000
##  4 Data Scientist       Canada    USD             75            110
##  5 Software Developer/Soft~ Netherlan~ EUR             73          40000
##  6 Data Analyst         Russia   USD             70          14000
##  7 Business Analyst     United St~ USD             70        130000
##  8 Machine Learning Engine~ United Ki~ GBP             70          40000
##  9 Scientist/Researcher United St~ USD             69        200000
## 10 Business Analyst     United St~ USD             68        125000
## # ... with 3,771 more rows
```

Uredimo lahko tudi glede na več stolpcev, kjer se najprej uredi po prvem zapisanem, potem po drugem, kjer so iste rednosti v prvem stolpcu in tako naprej.

```
arrange(ds_jobs_tmp, Age, CompensationAmount)
```

```
## # A tibble: 3,781 x 5
##   CurrentJobTitle      Country CompensationCurre~ Age CompensationAmo~
##   <chr>              <chr>      <chr>          <int>          <dbl>
## 1 Predictive Modeler Australia AUD             0           78000
## 2 Scientist/Researcher United St~ USD           1        100000
## 3 Programmer          Other      GBP           11             0
## 4 Data Scientist      United St~ USD           16          50000
## 5 Programmer          Other      USD           18           1000
## 6 Software Developer/Soft~ Russia    USD           18          40000
## 7 Scientist/Researcher Canada     CAD           19             0
## 8 Computer Scientist  Brazil    BRL           19            400
## 9 Machine Learning Engine~ Other      USD           19          30000
## 10 Programmer         Russia    USD           19          40000
## # ... with 3,771 more rows
```

2.7 Dodajanje novih spremenljivk z mutate()

Velikokrat želimo ustvariti nove stolpce, ki so izpeljani iz obstoječih stolpcev. Na primer, pri naših podatkih imamo stolpec `CompensationAmount`, ki predstavlja letno plačo in `ExchangeRate`, ki predstavlja menjalni tečaj lokalne valute v ameriški dolar. Če želimo imeti primerljive podatke, moramo izračunati vrednosti v dolarjih za vse podatke. Za to uporabimo funkcijo `mutate()`, ki doda stolpec (ali več stolpcev). Sintaksa funkcije je:

```
<tibble> <- mutate(<tibble>, <ime-novega-stolpca> = <funkcija-obstojećih-stolpcev>, ..
```

Dodajmo sedaj našim podatkom stolpec `CompensationUSD`, ki bo prikazal letno plačo v USD.

```
ds_jobs <- mutate(ds_jobs, CompensationUSD = CompensationAmount * ExchangeRate)
select(ds_jobs, CompensationAmount, ExchangeRate, CompensationUSD)
```

```
## # A tibble: 3,781 x 3
##   CompensationAmount ExchangeRate CompensationUSD
##   <dbl>          <dbl>          <dbl>
## 1      80000      0.802      64185.
## 2    1200000    0.0174      20882.
## 3    1100000    0.0333      36634.
## 4      20000      1         20000
## 5     100000      1        100000
```

```
## 6          20000      0.0458          916.
## 7          624000      0.0174         10859.
## 8         156000000      0.000342        53352
## 9          150000      1.20        179374.
## 10         126000      0.281         35419.
## # ... with 3,771 more rows
```

Znotraj klica `mutate()` lahko tudi uporabimo stolpce, ki smo jih ustvarili v istem klicu v preteklih vrsticah. Recimo, da želimo poleg plače v USD izračunati še mesečno plačo v USD.

```
ds_jobs <- mutate(ds_jobs,
                  CompensationUSD = CompensationAmount * ExchangeRate,
                  MonthlyCompUSD  = CompensationUSD / 12)
select(ds_jobs, CompensationAmount, ExchangeRate, CompensationUSD, MonthlyCompUSD)
```

```
## # A tibble: 3,781 x 4
##   CompensationAmount ExchangeRate CompensationUSD MonthlyCompUSD
##           <dbl>         <dbl>           <dbl>         <dbl>
## 1           80000         0.802           64185.          5349.
## 2          1200000         0.0174           20882.          1740.
## 3          1100000         0.0333           36634.          3053.
## 4           20000          1             20000          1667.
## 5          100000          1          100000          8333.
## 6           20000      0.0458            916.            76.4
## 7          624000      0.0174          10859.            905.
## 8         156000000      0.000342         53352            4446
## 9          150000      1.20        179374.          14948.
## 10         126000      0.281         35419.          2952.
## # ... with 3,771 more rows
```

2.8 Povzemanje vrednosti s summarise()

Funkcija `summarise()` se uporablja za povzemanje vrednosti (na primer povprečja, vsote, števci, ...). Sintaksa funkcije je:

```
summarise(<tibble>, <ime-povzetka> = <funkcija-ki-povzame-stolpec>, ...)
```

Najprej pogledjmo delovanje te funkcije, tako da povzamemo povprečen čas priprave podatkov.

```
summarise(ds_jobs, MeanDataCleaning = mean(TimeGatheringData))
```

```
## # A tibble: 1 x 1
##   MeanDataCleaning
##             <dbl>
## 1             37.3
```

Funkcija enostavno vrne povprečje stolpca `TimeGatheringData`. Ta informacija je sicer uporabna, ampak to ni edina funkcionalnost te funkcije in je običajno ne uporabljamo v tej obliki. Njena moč se izrazi, ko jo uporabimo v kombinaciji z ukazom `group_by()`. Ta ukaz grupira vrstice glede na vrednosti v podanih stolpcih. Grupirane vrednosti imajo posebno funkcijo v paketu `dplyr` in vplivajo na funkcionalnosti funkcij `summarise()`, `mutate()` in `filter()`. Vpliv grupiranja na slednji 2 si bomo ogledali nekoliko kasneje, poglejmo sedaj vpliv na `summarise()`. Recimo, da nas zanima v katerih službah je potrebna največ čiščenja podatkov. Najprej bomo podatke grupirali po stolpcu `CurrentJobTitle`, potem pa uporabili `summarise()`.

```
ds_jobs_grouped <- group_by(ds_jobs, CurrentJobTitle)
summarise(ds_jobs_grouped, MeanDataCleaning = mean(TimeGatheringData))
```

```
## # A tibble: 17 x 2
##   CurrentJobTitle          MeanDataCleaning
##   <chr>                <dbl>
## 1 ""                  40
## 2 "Business Analyst"   37.9
## 3 "Computer Scientist" 33.3
## 4 "Data Analyst"       41.2
## 5 "Data Miner"         48.0
## 6 "Data Scientist"     39.4
## 7 "DBA/Database Engineer" 37.7
## 8 "Engineer"           36.4
## 9 "Machine Learning Engineer" 34.7
## 10 "Operations Research Practitioner" 37.8
## 11 "Other"              36.3
## 12 "Predictive Modeler" 37.1
## 13 "Programmer"         35.8
## 14 "Researcher"         31.3
## 15 "Scientist/Researcher" 33.5
## 16 "Software Developer/Software Engineer" 36.9
## 17 "Statistician"      34.7
```

Izgleda, da so povprečja kar blizu, se pravi bo potrebnega veliko dela s čiščenjem podatkov neodvisno od delovnega mesta.

Povzemamo lahko tudi preko večih stolpcev. Poglejmo si število ljudi z različnimi statusi zaposlitve v kombinaciji z izobrazbo. Da preštejemo število vrstic, ki ustrezajo grupiranju, uporabimo funkcijo `n()`.

```
ds_jobs_grouped <- group_by(ds_jobs, FormalEducation, EmploymentStatus)
summarise(ds_jobs_grouped, Count = n())
```

```
## # A tibble: 21 x 3
## # Groups:   FormalEducation [8]
##   FormalEducation      EmploymentStatus      Count
##   <chr>              <chr>          <int>
## 1 ""                Employed full-time      1
## 2 "Bachelor's degree" Employed full-time    857
## 3 "Bachelor's degree" Employed part-time     52
## 4 "Bachelor's degree" Independent contractor, freelanc~ 76
## 5 "Doctoral degree"   Employed full-time    719
## 6 "Doctoral degree"   Employed part-time     26
## 7 "Doctoral degree"   Independent contractor, freelanc~ 50
## 8 "I did not complete any formal educa~ Employed full-time     13
## 9 "I did not complete any formal educa~ Employed part-time      2
## 10 "I did not complete any formal educa~ Independent contractor, freelanc~ 10
## # ... with 11 more rows
```

Ker je štetje primerov zelo pogosto uporabljana operacija, obstaja tudi funkcija `count()`, ki naredi enako kot kombinacija `group_by()` in `summarise()`:

```
count(ds_jobs, FormalEducation, EmploymentStatus)
```

```
## # A tibble: 21 x 3
##   FormalEducation      EmploymentStatus      n
##   <chr>              <chr>          <int>
## 1 ""                Employed full-time      1
## 2 "Bachelor's degree" Employed full-time    857
## 3 "Bachelor's degree" Employed part-time     52
## 4 "Bachelor's degree" Independent contractor, freelanc~ 76
## 5 "Doctoral degree"   Employed full-time    719
## 6 "Doctoral degree"   Employed part-time     26
## 7 "Doctoral degree"   Independent contractor, freelanc~ 50
## 8 "I did not complete any formal educa~ Employed full-time     13
## 9 "I did not complete any formal educa~ Employed part-time      2
## 10 "I did not complete any formal educa~ Independent contractor, freelanc~ 10
## # ... with 11 more rows
```

2.9 Pipe

Običajno v praksi manipulacija podatkov zajame večino, če ne kar vseh funkcij, ki smo jih predstavili do sedaj. Če želimo sproti shranjevati naše spremembe, moramo po vsaki uporabi funkcije spremenjene podatke ponovno shraniti v spremenljivko. To lahko postane nekoliko nepregledno. Poglejmo si sedaj potek dela, kjer bomo nad osnovnimi podatki izvedli sledeče operacije:

- Izbrali bomo vrstice, kjer so osebe starejše od 30 let in država ni `Other` ali prazen niz.
- Izločili vse stolpce, ki vsebujejo niz `Time`.
- Izračunali stolpec s plačo v ameriških dolarjih.
- Povzeli plačo glede na državo.

Z uporabo shranjevanja podatkov v spremenljivko, kot smo navajeni iz osnovne različice R, bi to s funkcijami iz dplyr izgledalo takole:

```
ds_jobs2 <- read.csv2("./data-raw/DS-jobs.csv")
ds_jobs2 <- as_tibble(ds_jobs2)
ds_jobs2 <- filter(ds_jobs2, Age > 30, !(Country %in% c("Other", "")))
ds_jobs2 <- select(ds_jobs2, -contains("Time"))
ds_jobs2 <- mutate(ds_jobs2, CompensationUSD = CompensationAmount * ExchangeRate)
ds_jobs2 <- group_by(ds_jobs2, Country)
ds_jobs2_summarised <- summarise(ds_jobs2, MeanCompensation = mean(CompensationUSD, na.rm = T))
ds_jobs2_summarised
```

```
## # A tibble: 51 x 2
##   Country      MeanCompensation
##   <chr>          <dbl>
## 1 Argentina      39282.
## 2 Australia     112800.
## 3 Belarus        33500
## 4 Belgium        74141.
## 5 Brazil         47799.
## 6 Canada         85471.
## 7 Chile          44152.
## 8 Colombia       43303.
## 9 Czech Republic  50223.
## 10 Denmark       88136.
## # ... with 41 more rows
```

Pri računanju povprečja smo uporabili argument `na.rm = T`, s katerim smo manjkajoče vrednosti ignorirali. Celoten postopek je vseboval kar nekaj prepisovanja. Predvsem spremenljivko `ds_jobs2` smo morali prepisati kar 6-krat.

Dplyr pa vsebuje poseben operator, ki ga imenujemo *pipe* in ga označimo z `%>%`. Ta operator nam omogoča te ukaze zaporedno združiti. Poglejmo si, kako deluje:

```
ds_jobs2 <- read.csv2("./data-raw/DS-jobs.csv")
ds_jobs2_summarised <- ds_jobs2 %>%
  filter(Age > 30, !(Country %in% c("Other", ""))) %>%
  select(-contains("Time")) %>%
  mutate(CompensationUSD = CompensationAmount * ExchangeRate) %>%
  group_by(Country) %>%
  summarise(MeanCompensation = mean(CompensationUSD, na.rm = T))
ds_jobs2_summarised
```

```
## # A tibble: 51 x 2
##   Country      MeanCompensation
##   <chr>          <dbl>
## 1 Argentina      39282.
## 2 Australia     112800.
## 3 Belarus        33500
## 4 Belgium       74141.
## 5 Brazil        47799.
## 6 Canada        85471.
## 7 Chile         44152.
## 8 Colombia      43303.
## 9 Czech Republic 50223.
## 10 Denmark      88136.
## # ... with 41 more rows
```

Sedaj smo do povzetka prišli z zaporednim izvajanjem operacij nad spremenljivko `ds_jobs`. Zadeva je bolj pregledna, saj bralec kode takoj opazi, da se je vse izvajalo nad istimi podatki. Tukaj tudi opazimo, zakaj gre za **slovnico** urejanja podatkov. Programska koda zapisana zgoraj se bere skoraj kot naravni jezik. Na primer, **izberi vrstice**, kjer so leta večja od 30 in država ni v ustrezni množici. Zatem **izberi stolpce**, ki ne vsebujejo besede `Time`. **Dodaj** novo spremenljivko, grupiraj podatke in jih povzemi.

2.10 filter() in mutate() na grupiranih podatkih

Spoznali smo že, kako funkcija `group_by()` vpliva na povzemanje podatkov. Uporabimo pa jo lahko tudi v povezavi z `filter()` in `mutate()`. Kombinacija z izbiro vrstic pride prav, kadar želimo pogojno izbiro na nek drugi stolpec. Kot primer si pogledjmo, kako bi iz podatkov za vsako državo filtrirali top 3

anketirance, ki prejmejo najvišjo plačo. Najprej bomo podatke grupirali, nato pa uporabili filter.

```
ds_jobs %>%
  select(Country, Age, CurrentJobTitle, CompensationUSD) %>%
  group_by(Country) %>%
  filter(rank(desc(CompensationUSD)) <= 3) %>%
  arrange(Country)
```

```
## # A tibble: 154 x 4
## # Groups:   Country [53]
##   Country      Age CurrentJobTitle      CompensationUSD
##   <chr>      <int> <chr>                <dbl>
## 1 ""         NA Data Scientist      107624.
## 2 ""         63 Machine Learning Engineer 160000
## 3 ""         NA Operations Research Practitioner 120000
## 4 "Argentina" 55 Data Scientist      100000
## 5 "Argentina" 26 Data Scientist       65000
## 6 "Argentina" 26 Data Scientist       80000
## 7 "Australia" 39 Data Scientist      280808.
## 8 "Australia" 50 Data Miner          248716.
## 9 "Australia" 37 Software Developer/Software Engineer 400000
## 10 "Belarus"  22 Data Scientist       10800
## # ... with 144 more rows
```

Kombinacija `group_by()` in `mutate()` je uporabna, kadar želimo ustvariti novo spremenljivko, pri kateri bomo pri izračunu potrebovali kak povzetek vrednosti znotraj posamezne skupine. Primer takšne transformacije je na primer standardiziranje znotraj skupine. Standardizacija je postopek s katerim transformiramo numerični vektor v t. i. z -score s sledečo enačbo (μ predstavlja pričakovano vrednost spremenljivke x in σ njen standardni odklon):

$$z = \frac{x - \mu}{\sigma}.$$

Kadar ne poznamo pričakovane vrednosti in standardnega odklona, lahko uporabimo empirično povprečje \bar{x} in empirični standardni odklon S . Standardizacija se pogosto pojavlja kot predpriprava podatkov za vnos v algoritme strojnega učenja, saj nekateri delujejo le s standardiziranimi podatki. Običajno so tako transformirani podatki tudi bolj numerično stabilni.

Seveda pa standardizacija ni namenjena samo transformaciji zaradi tehničnih razlogov. Na primer, recimo da želimo za dva anketiranca ugotoviti, kateri ima relativno višjo plačo glede na državo. Seveda je povprečna plača precej pogojena z državo, prav tako pa tudi razpršenost podatkov. Če gledamo grobe podatke, težko ocenimo, ali ima nekdo v ZDA v relativnem smislu boljšo plačo kot nekdo

v Indiji. V kolikor je to cilj naše analize, je smiselno podatke najprej standardizirati za vsako državo posebej. Za vsako državo bomo torej morali izračunati empirično povprečno vrednost in standardni odklon, ter s tema vrednostima ustrezno transformirati plačo v USD. Da pa bo funkcija `mutate()` vedela, katere vrednosti naj vzame za računanje teh dveh statistik moramo podatke najprej grupirati glede na državo:

```
ds_jobs %>%
  select(Country, Age, CurrentJobTitle, CompensationUSD) %>%
  group_by(Country) %>%
  mutate(CompensationStand = (CompensationUSD - mean(CompensationUSD)) /
         sd(CompensationUSD))
```

```
## # A tibble: 3,781 x 5
## # Groups:   Country [53]
##   Country      Age CurrentJobTitle      CompensationUSD CompensationSta~
##   <chr>      <int> <chr>                <dbl>             <dbl>
## 1 Australia    43 Business Analyst      64185.           -0.617
## 2 Russia       33 Software Developer/Softwa~ 20882.           -0.136
## 3 Taiwan       26 Software Developer/Softwa~ 36634.            0.0566
## 4 United Sta~  25 Researcher           20000            -0.0468
## 5 United Sta~  33 Scientist/Researcher    100000           -0.0347
## 6 Czech Repu~  21 Other                  916.             -0.907
## 7 Russia       22 Data Analyst           10859.           -0.417
## 8 Colombia     34 Data Scientist          53352            0.770
## 9 Germany      41 Data Scientist         179374.           2.35
## 10 Poland      29 Software Developer/Softwa~ 35419.            0.486
## # ... with 3,771 more rows
```

V kolikor grupirani `tibble()` shranimo v novo spremenljivko, se bo informacija o grupiranju ohranila.

```
ds_jobs_grouped <- ds_jobs %>%
  select(Country, Age, CurrentJobTitle, CompensationUSD) %>%
  group_by(Country, CurrentJobTitle)
ds_jobs_grouped
```

```
## # A tibble: 3,781 x 4
## # Groups:   Country, CurrentJobTitle [543]
##   Country      Age CurrentJobTitle      CompensationUSD
##   <chr>      <int> <chr>                <dbl>
## 1 Australia    43 Business Analyst      64185.
## 2 Russia       33 Software Developer/Software Engineer 20882.
## 3 Taiwan       26 Software Developer/Software Engineer 36634.
```

```
## 4 United States      25 Researcher      20000
## 5 United States      33 Scientist/Researcher 100000
## 6 Czech Republic    21 Other          916.
## 7 Russia            22 Data Analyst    10859.
## 8 Colombia          34 Data Scientist  53352
## 9 Germany           41 Data Scientist  179374.
## 10 Poland           29 Software Developer/Software Engineer 35419.
## # ... with 3,771 more rows
```

Opazimo, da ima ta tibble dodatno informacijo v drugi vrstici, ki nam sporoča, da je grupiran glede na spremenljivki `Country` in `CurrentJobTitle`. Poleg tega je v oglatih oklepajih zapisano število unikatnih skupin. Pri tem so vsi pari države in trenutne pozicije za katere nimamo nobenega podatka izpuščeni. Informacija o tem, da je ta tibble grupiran je pomembna, saj se bodo vse nadaljnje operacije nad njim izvajale nad skupinami. Če tega ne želimo, lahko uporabimo funkcijo `ungroup()`.

```
ds_jobs_ungrouped <- ds_jobs_grouped %>%
  ungroup()
ds_jobs_ungrouped
```

```
## # A tibble: 3,781 x 4
##   Country      Age CurrentJobTitle      CompensationUSD
##   <chr>      <int> <chr>                <dbl>
## 1 Australia    43 Business Analyst      64185.
## 2 Russia       33 Software Developer/Software Engineer 20882.
## 3 Taiwan       26 Software Developer/Software Engineer 36634.
## 4 United States 25 Researcher          20000
## 5 United States 33 Scientist/Researcher 100000
## 6 Czech Republic 21 Other              916.
## 7 Russia       22 Data Analyst        10859.
## 8 Colombia     34 Data Scientist      53352
## 9 Germany      41 Data Scientist     179374.
## 10 Poland      29 Software Developer/Software Engineer 35419.
## # ... with 3,771 more rows
```

2.11 Izvajanje operacij nad večimi stolpci z `across()`

S kombinacijo funkcij `mutate()` in `across()` lahko izvajamo isto operacijo hkrati na več stolpcih. Znotraj funkcije `across()` lahko uporabljamo iste funkcije za izbiro kot znotraj `select()`. Spremenimo vrednosti stolpcev, ki se začnejo s `Time` v deleže, tako da jih pomnožimo z 0.01. Na tem mestu bomo uporabili

dva nova operatorja: `.` in `~`. Operator `.` v dplyr igra vlogo podatkov, nad katerimi operiramo. Operator `~` je nekakšna bližnjica, ki ustvari funkcijo. Na primer `~ x^2` je bližnjica za zapis `function(x) {x^2}`. To je uporabno predvsem, ko funkcijo potrebujemo samo na enem mestu znotraj našega poteka dela in jo tako lahko na krajši način zapišemo. Poglejmo si sedaj spremembo stolpcev v deleže:

```
ds_jobs %>%
  mutate(across(starts_with("Time"), ~ . * 0.01)) %>%
  select(Country, CurrentJobTitle, starts_with("Time"))
```

```
## # A tibble: 3,781 x 8
##   Country      CurrentJobTitle      TimeGatheringDa~ TimeModelBuildi~ TimeProduction
##   <chr>         <chr>                <dbl>            <dbl>            <dbl>
## 1 Australia Business Analyst          0.6              0.1             0.05
## 2 Russia      Software Develop~          0.4              0.3             0.15
## 3 Taiwan      Software Develop~          0.35             0.2             0.25
## 4 United S~ Researcher              0              0.8              0
## 5 United S~ Scientist/Researc~          0              0              0
## 6 Czech Re~ Other              0.2              0.6             0.2
## 7 Russia      Data Analyst            0.5              0.2             0.1
## 8 Colombia    Data Scientist            0.6              0.1             0.2
## 9 Germany     Data Scientist            0.5              0.1             0.2
## 10 Poland      Software Develop~          0.25             0.2             0.25
## # ... with 3,771 more rows, and 3 more variables: TimeVisualizing <dbl>,
## #   TimeFindingInsights <dbl>, TimeOtherSelect <dbl>
```

Funkciji `across()` smo najprej podali stolpce, na katerih želimo izvajati izračune, nato pa funkcijo, ki jo želimo izvesti.

2.12 Povzemanje stolpcev

Pogosto želimo dobiti numerične povzetke glede na vrednosti v stolpcih. Z uporabo osnovne različice R to lahko naredimo s funkcijo `apply()`, ki ji podamo tibble numeričnih vrednosti (lahko tudi `data.frame` ali matriko), določimo dimenzijo 2, ki predstavlja stolpce, ter podamo kateri povzetek želimo (na primer povprečje, varianco, maksimalno vrednost, ...). Izračunajmo povprečja in standardne odklone stolpcev, ki se začnejo s `Time`:

```
ds_jobs_times <- ds_jobs %>%
  select(starts_with("Time"))
apply(ds_jobs_times, 2, mean, na.rm = T)
```

```
##   TimeGatheringData   TimeModelBuilding   TimeProduction   TimeVisualizing
```

```
##           37.341973           21.085472           11.172853           14.190924
## TimeFindingInsights TimeOtherSelect
##           13.375298           2.202176
```

```
apply(ds_jobs_times, 2, sd, na.rm = T)
```

```
## TimeGatheringData TimeModelBuilding TimeProduction TimeVisualizing
##           20.96041           15.19101           12.03243           10.99431
## TimeFindingInsights TimeOtherSelect
##           12.01139           11.18898
```

`apply()` nam v teh primerih vrne vektor, čeprav smo operacijo izvajali na tibble. Ideja paketa tidyverse je, da so izhodni podatki enakega tipa kot vhodni, torej v tem primeru tibble. Če želimo izračunati povzetke za vsak stolpec, lahko v paketu dplyr uporabimo kombinacijo funkcije `summarise()` in `across()`. Kot smo že spoznali nam funkcija `across()` omogoča izvajanje operacij nad večimi stolpci.

```
ds_jobs %>%
  summarise(across(starts_with("Time"), mean, na.rm = T))
```

```
## # A tibble: 1 x 6
##   TimeGatheringData TimeModelBuilding TimeProduction TimeVisualizing
##   <dbl>           <dbl>           <dbl>           <dbl>
## 1           37.3           21.1           11.2           14.2
## # ... with 2 more variables: TimeFindingInsights <dbl>, TimeOtherSelect <dbl>
```

Enostavno lahko povzetke izračunamo tudi za različne skupine z uporabo funkcije `group_by()`:

```
ds_jobs %>%
  group_by(EmploymentStatus) %>%
  summarise(across(starts_with("Time"), mean, na.rm = T))
```

```
## # A tibble: 3 x 7
##   EmploymentStatus TimeGatheringDa~ TimeModelBuildi~ TimeProduction
##   <chr>           <dbl>           <dbl>           <dbl>
## 1 Employed full-time           37.6           20.6           11.0
## 2 Employed part-time           37.4           26.1           10.3
## 3 Independent contractor, free~           34.8           23.0           12.8
## # ... with 3 more variables: TimeVisualizing <dbl>, TimeFindingInsights <dbl>,
## #   TimeOtherSelect <dbl>
```


2.13 Povzemanje vrstic

Kadar analiziramo podatke je vedno smiselno preveriti, ali so vnešeni podatki smiselni. Na primer, v stolpcih, ki se začnejo s `Time` so odstotkovne vrednosti časa, ki ga anketiranci porabijo za posamezne naloge. Te bi se morale sešteti v 100 in v primeru, ko se ne, se lahko odločimo, da takšne vrstice izbrisemo. Na tem primeru si bomo sedaj pogledali še operacije nad stolpci. Naš cilj bo, da dodamo temu tibblu še en stolpec, v katerem bomo sešteli vse te stolpce.

Funkcija `apply` deluje tudi nad stolpci, če spremenimo drugi argument:

```
tmp <- ds_jobs %>%
  select(starts_with("Time"))
head(apply(tmp, 1, sum, na.rm = T))
```

```
## [1] 100 100 100 100    0 100
```

Kako pa to naredimo z `dplyr`, tako da se bo naravno vključilo v potek dela? Prva ideja bi morda bila, da enostavno naštejemo vse stolpce.

```
ds_jobs %>%
  select(Country, CurrentJobTitle, starts_with("Time")) %>%
  mutate(TotalTime = TimeGatheringData + TimeModelBuilding + TimeProduction +
    TimeVisualizing + TimeFindingInsights + TimeOtherSelect) %>%
  select(!starts_with("Time")) # Ta vrstica je samo za lepši izpis.
```

```
## # A tibble: 3,781 x 3
##   Country      CurrentJobTitle      TotalTime
##   <chr>        <chr>                <dbl>
## 1 Australia   Business Analyst          100
## 2 Russia      Software Developer/Software Engineer 100
## 3 Taiwan      Software Developer/Software Engineer 100
## 4 United States Researcher                100
## 5 United States Scientist/Researcher      0
## 6 Czech Republic Other                100
## 7 Russia      Data Analyst              100
## 8 Colombia    Data Scientist            100
## 9 Germany     Data Scientist            100
## 10 Poland     Software Developer/Software Engineer 100
## # ... with 3,771 more rows
```

Sicer je to v našem primeru bilo izvedljivo, saj smo imeli samo 6 stolpcev. Kako pa bi to naredili z večimi stolpci? Morda lahko uporabimo `starts_with()`:

```
ds_jobs %>%
  select(Country, CurrentJobTitle, starts_with("Time")) %>%
  mutate(TimeTotal = sum(starts_with("Time"), na.rm = T))

## Error: Problem with `mutate()` column `TimeTotal`.
## i `TimeTotal = sum(starts_with("Time"), na.rm = T)`.
## x `starts_with()` must be used within a *selecting* function.
## i See <https://tidyselect.r-lib.org/reference/faq-selection-context.html>.
```

R vrne napako in nas opozori, da se lahko `starts_with()` uporabi le znotraj izbire. Če želimo v tem primeru omogočiti tidy izbiro stolpcev uporabimo funkcijo `c_across()`. Ta funkcija je po funkcionalnosti bolj podobna funkciji `c()` ali `select()`, kot pa funkciji `across()`, tako da jih ne smemo zamenjevati. Poizkusimo sedaj s tem:

```
ds_jobs %>%
  select(Country, CurrentJobTitle, starts_with("Time")) %>%
  mutate(TotalTime = sum(c_across(starts_with("Time")), na.rm = T)) %>%
  select(!starts_with("Time"))
```

```
## # A tibble: 3,781 x 3
##   Country      CurrentJobTitle      TotalTime
##   <chr>        <chr>                <dbl>
## 1 Australia   Business Analyst      375462
## 2 Russia     Software Developer/Software Engineer 375462
## 3 Taiwan     Software Developer/Software Engineer 375462
## 4 United States Researcher            375462
## 5 United States Scientist/Researcher 375462
## 6 Czech Republic Other              375462
## 7 Russia     Data Analyst          375462
## 8 Colombia   Data Scientist        375462
## 9 Germany    Data Scientist        375462
## 10 Poland    Software Developer/Software Engineer 375462
## # ... with 3,771 more rows
```

Sedaj smo dobili nek rezultat, ampak še vedno ni pravilen. V čem je težava? Če `sum()` uporabimo znotraj `mutate()` ta vrne vsoto znotraj skupin, določenih z `group_by()`. Ker podatkov nismo grupirali, vrne vsoto kar čez celotne podatke (zainteresiranega bralca vzpodbujamo, da to preveri tudi sam). Rešitev se torej skriva v ustreznem grupiranju vrstic. V dplyr obstaja funkcija, ki celoten tibble grupira po posameznih vrsticah in to je `rowwise()`. Dodajmo še to:

```
ds_jobs %>%
  select(Country, CurrentJobTitle, starts_with("Time")) %>%
  rowwise() %>%
  mutate(TotalTime = sum(c_across(starts_with("Time")), na.rm = T)) %>%
  select(!starts_with("Time"))
```

```
## # A tibble: 3,781 x 3
## # Rowwise:
##   Country      CurrentJobTitle      TotalTime
##   <chr>        <chr>                <dbl>
## 1 Australia    Business Analyst          100
## 2 Russia       Software Developer/Software Engineer 100
## 3 Taiwan       Software Developer/Software Engineer 100
## 4 United States Researcher                100
## 5 United States Scientist/Researcher      0
## 6 Czech Republic Other                100
## 7 Russia       Data Analyst              100
## 8 Colombia     Data Scientist            100
## 9 Germany      Data Scientist            100
## 10 Poland      Software Developer/Software Engineer 100
## # ... with 3,771 more rows
```

2.14 Dodatek

2.14.1 Zamenjava vrstnega reda stolpcev

Vrstni red stolpcev zamenjamo s funkcijo `relocate()`. Ustvarimo si najprej manjši tibble:

```
ds_jobs_select <- ds_jobs %>%
  select(Gender:Major)
ds_jobs_select
```

```
## # A tibble: 3,781 x 8
##   Gender Country    Age EmploymentStatus CurrentJobTitle LanguageRecommen~
##   <chr>   <chr>    <int> <chr>          <chr>          <chr>
## 1 Female Austral~   43 Employed full-time Business Analyst Python
## 2 Male    Russia    33 Employed full-time Software Develop~ Python
## 3 Male    Taiwan    26 Employed full-time Software Develop~ Python
## 4 Male    United ~   25 Employed part-time Researcher       Python
## 5 Male    United ~   33 Employed full-time Scientist/Resear~ Matlab
## 6 Male    Czech R~   21 Employed part-time Other           Python
```

```
## 7 Male Russia 22 Employed full-time Data Analyst Python
## 8 Male Colombia 34 Employed full-time Data Scientist Python
## 9 Male Germany 41 Independent contrac~ Data Scientist Python
## 10 Male Poland 29 Employed full-time Software Develop~ Python
## # ... with 3,771 more rows, and 2 more variables: FormalEducation <chr>,
## # Major <chr>
```

Če želimo določene stolpce premakniti na začetek, jih enostavno podamo funkciji `relocate()`. Dajmo na prvo mesto stolpca `Major` in `Age`:

```
ds_jobs_select %>%
  relocate(Major, Age)
```

```
## # A tibble: 3,781 x 8
##   Major Age Gender Country EmploymentStatus CurrentJobTitle LanguageRecommen~
##   <chr> <int> <chr> <chr> <chr> <chr> <chr>
## 1 "" 43 Female Austria~ Employed full-t~ Business Analy~ Python
## 2 "Othe~ 33 Male Russia Employed full-t~ Software Devel~ Python
## 3 "Comp~ 26 Male Taiwan Employed full-t~ Software Devel~ Python
## 4 "Phys~ 25 Male United~ Employed part-t~ Researcher Python
## 5 "Elec~ 33 Male United~ Employed full-t~ Scientist/Rese~ Matlab
## 6 "Comp~ 21 Male Czech ~ Employed part-t~ Other Python
## 7 "Info~ 22 Male Russia Employed full-t~ Data Analyst Python
## 8 "Comp~ 34 Male Colomb~ Employed full-t~ Data Scientist Python
## 9 "" 41 Male Germany Independent con~ Data Scientist Python
## 10 "Comp~ 29 Male Poland Employed full-t~ Software Devel~ Python
## # ... with 3,771 more rows, and 1 more variable: FormalEducation <chr>
```

Poljubno ureditev dobimo tako, da enostavno zapišemo vrstni red stolpcev, kot ga želimo. `relocate()` omogoča še nekatere možnosti razvrstitve, kot na primer, glede na tip spremenljivke. Za več informacij o različnih načinih urejanja stolpcev bralcu predlagamo uporabo pomoči `?relocate`.

2.14.2 Preimenovanje stolpcev

Stolpce preimenujemo s funkcijo `rename()`.

```
ds_jobs_select %>%
  rename(employment_status = EmploymentStatus,
         current_job_title = CurrentJobTitle)
```

```
## # A tibble: 3,781 x 8
##   Gender Country Age employment_status current_job_title LanguageRecommen~
```

```
##      <chr> <chr>      <int> <chr>                <chr>          <chr>
## 1 Female Austral~    43 Employed full-time Business Analyst Python
## 2 Male   Russia     33 Employed full-time Software Develop~ Python
## 3 Male   Taiwan     26 Employed full-time Software Develop~ Python
## 4 Male   United ~    25 Employed part-time Researcher        Python
## 5 Male   United ~    33 Employed full-time Scientist/Resear~ Matlab
## 6 Male   Czech R~    21 Employed part-time Other            Python
## 7 Male   Russia     22 Employed full-time Data Analyst      Python
## 8 Male   Colombia   34 Employed full-time Data Scientist    Python
## 9 Male   Germany    41 Independent contrac~ Data Scientist    Python
## 10 Male  Poland     29 Employed full-time Software Develop~ Python
## # ... with 3,771 more rows, and 2 more variables: FormalEducation <chr>,
## # Major <chr>
```

Tibble lahko vsebuje tudi imena stolpcev, ki niso veljavna za spremenljivke v R. V tem primeru jih moramo zapisati znotraj `. Na primer, spremenljivki v R ne moremo prirediti imena z minusom. Poizkusimo to narediti v tibblu:

```
ds_jobs_select %>%
  rename(`employment-status` = EmploymentStatus,
         `current-job-title` = CurrentJobTitle)
```

```
## # A tibble: 3,781 x 8
##   Gender Country    Age `employment-status` `current-job-tit~ LanguageRecommen~
##   <chr>   <chr>      <int> <chr>                <chr>          <chr>
## 1 Female Austral~    43 Employed full-time Business Analyst Python
## 2 Male   Russia     33 Employed full-time Software Develop~ Python
## 3 Male   Taiwan     26 Employed full-time Software Develop~ Python
## 4 Male   United ~    25 Employed part-time Researcher        Python
## 5 Male   United ~    33 Employed full-time Scientist/Resear~ Matlab
## 6 Male   Czech R~    21 Employed part-time Other            Python
## 7 Male   Russia     22 Employed full-time Data Analyst      Python
## 8 Male   Colombia   34 Employed full-time Data Scientist    Python
## 9 Male   Germany    41 Independent contrac~ Data Scientist    Python
## 10 Male  Poland     29 Employed full-time Software Develop~ Python
## # ... with 3,771 more rows, and 2 more variables: FormalEducation <chr>,
## # Major <chr>
```

2.14.3 Summarise in group unpeeling

Kot smo že spoznali je funkcija `summarise()` najbolj uporabna v kombinaciji z `group_by()`. Poglejmo si sedaj bolj podrobno, kakšen tibble je rezultat te kombinacije. Najprej samo grupirajmo `ds_jobs`:

```
ds_jobs_grouped <- ds_jobs %>%
  group_by(FormalEducation, EmploymentStatus)
ds_jobs_grouped
```

```
## # A tibble: 3,781 x 19
## # Groups:   FormalEducation, EmploymentStatus [21]
##   Gender Country Age EmploymentStatus CurrentJobTitle LanguageRecommen~
##   <chr> <chr> <int> <chr> <chr> <chr>
## 1 Female Austral~ 43 Employed full-time Business Analyst Python
## 2 Male Russia 33 Employed full-time Software Develop~ Python
## 3 Male Taiwan 26 Employed full-time Software Develop~ Python
## 4 Male United ~ 25 Employed part-time Researcher Python
## 5 Male United ~ 33 Employed full-time Scientist/Resear~ Matlab
## 6 Male Czech R~ 21 Employed part-time Other Python
## 7 Male Russia 22 Employed full-time Data Analyst Python
## 8 Male Colombia 34 Employed full-time Data Scientist Python
## 9 Male Germany 41 Independent contrac~ Data Scientist Python
## 10 Male Poland 29 Employed full-time Software Develop~ Python
## # ... with 3,771 more rows, and 13 more variables: FormalEducation <chr>,
## # Major <chr>, CompensationAmount <dbl>, CompensationCurrency <chr>,
## # TimeGatheringData <int>, TimeModelBuilding <dbl>, TimeProduction <dbl>,
## # TimeVisualizing <dbl>, TimeFindingInsights <dbl>, TimeOtherSelect <int>,
## # ExchangeRate <dbl>, CompensationUSD <dbl>, MonthlyCompUSD <dbl>
```

V drugi vrstici vidimo, da je ta tibble grupiran po spremenljivkah FormalEducation in EmploymentStatus. Poglejmo kaj se zgodi, ko uporabimo summarise():

```
ds_jobs_summarised <- ds_jobs_grouped %>%
  summarise(Count = n())
ds_jobs_summarised
```

```
## # A tibble: 21 x 3
## # Groups:   FormalEducation [8]
##   FormalEducation EmploymentStatus Count
##   <chr> <chr> <int>
## 1 "" Employed full-time 1
## 2 "Bachelor's degree" Employed full-time 857
## 3 "Bachelor's degree" Employed part-time 52
## 4 "Bachelor's degree" Independent contractor, freelanc~ 76
## 5 "Doctoral degree" Employed full-time 719
## 6 "Doctoral degree" Employed part-time 26
## 7 "Doctoral degree" Independent contractor, freelanc~ 50
## 8 "I did not complete any formal educa~ Employed full-time 13
```

```
## 9 "I did not complete any formal educa~ Employed part-time      2
## 10 "I did not complete any formal educa~ Independent contractor, freelanc~ 10
## # ... with 11 more rows
```

Opazimo, da je ta novi tibble grupiran samo po spremenljivki `FormalEducation`. Privzeto `summarise()` vedno odstrani zadnje grupiranje. Če tega ne želimo, lahko uporabimo dodaten parameter `.groups = "keep"`.

```
ds_jobs_summarised <- ds_jobs_grouped %>%
  summarise(Count = n(), .groups = "keep")
ds_jobs_summarised
```

```
## # A tibble: 21 x 3
## # Groups:   FormalEducation, EmploymentStatus [21]
##   FormalEducation      EmploymentStatus      Count
##   <chr>              <chr>          <int>
## 1 ""                Employed full-time      1
## 2 "Bachelor's degree" Employed full-time    857
## 3 "Bachelor's degree" Employed part-time     52
## 4 "Bachelor's degree" Independent contractor, freelanc~ 76
## 5 "Doctoral degree"   Employed full-time    719
## 6 "Doctoral degree"   Employed part-time     26
## 7 "Doctoral degree"   Independent contractor, freelanc~ 50
## 8 "I did not complete any formal educa~ Employed full-time     13
## 9 "I did not complete any formal educa~ Employed part-time      2
## 10 "I did not complete any formal educa~ Independent contractor, freelanc~ 10
## # ... with 11 more rows
```

2.15 Nadaljnje branje

V tem poglavju smo spoznali temeljne operacije nad podatki in njihovo implementacijo v R paketu `dplyr`. Naučili smo se osnovnih operacij, ki jih bomo potrebovali v veliki večini analiz. Seveda se včasih pojavijo tudi potrebe po dodatnih funkcionalnostih in `dplyr` omogoča še številne druge manipulacije. Za opis vseh funkcij v `dplyr` napotimo bralca na <https://dplyr.tidyverse.org/reference/index.html>.

2.16 Domača naloga

- 1) Začeli bomo z relativno preprosto nalogo, kjer bomo ponovili osnovne ukaze iz slovnice urejanja podatkov. Osnovna različica programskega

jezika R že vsebuje nekatere podatkovne zbirke. Z ukazom `data()` dobimo opis vseh zbirk. V tej nalogi bomo uporabili podatkovno zbirko `mtcars`.

```
head(mtcars)
```

```
##           mpg cyl  disp  hp  drat    wt  qsec vs am gear carb
## Mazda RX4      21.0   6  160 110  3.90 2.620 16.46 0  1   4    4
## Mazda RX4 Wag  21.0   6  160 110  3.90 2.875 17.02 0  1   4    4
## Datsun 710      22.8   4  108  93  3.85 2.320 18.61 1  1   4    1
## Hornet 4 Drive  21.4   6  258 110  3.08 3.215 19.44 1  0   3    1
## Hornet Sportabout 18.7   8  360 175  3.15 3.440 17.02 0  0   3    2
## Valiant        18.1   6  225 105  2.76 3.460 20.22 1  0   3    1
```

Za podrobnejši opis podatkov uporabite pomoč `?mtcars`. Najprej ustvarite novo spremenljivko `mtcars_tib`, v katero shranite razpredelnico `mtcars` kot tibble. Nato vsako izmed spodnjih nalog izvedite posebej (torej v vsaki točki izvedite ukaz na `mtcars_tib`, ampak tako spremenjenega tibbla ne shranite nazaj v to spremenljivko), razen če je v nalogi eksplicitno navedeno drugače. Vaše naloge so sledeče:

- Ustvarite novo spremenljivko `mtcars_tib`, v katero shranite razpredelnico `mtcars` kot tibble.
- Izberite vse vrstice avtomobilov z avtomatskim menjalnikom.

```
## # A tibble: 19 x 11
##       mpg   cyl  disp    hp  drat    wt  qsec    vs  am  gear  carb
##   <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl>
## 1  21.4     6   258    110  3.08  3.22  19.4     1    0     3     1
## 2  18.7     8   360    175  3.15  3.44  17.0     0    0     3     2
## 3  18.1     6   225    105  2.76  3.46  20.2     1    0     3     1
## 4  14.3     8   360    245  3.21  3.57  15.8     0    0     3     4
## 5  24.4     4   147.     62  3.69  3.19  20.0     1    0     4     2
## 6  22.8     4   141.     95  3.92  3.15  22.9     1    0     4     2
## 7  19.2     6   168.    123  3.92  3.44  18.3     1    0     4     4
## 8  17.8     6   168.    123  3.92  3.44  18.9     1    0     4     4
## 9  16.4     8   276.    180  3.07  4.07  17.4     0    0     3     3
## 10 17.3     8   276.    180  3.07  3.73  17.6     0    0     3     3
## 11 15.2     8   276.    180  3.07  3.78  18.0     0    0     3     3
## 12 10.4     8   472    205  2.93  5.25  18.0     0    0     3     4
## 13 10.4     8   460    215   3.00  5.42  17.8     0    0     3     4
## 14 14.7     8   440    230  3.23  5.34  17.4     0    0     3     4
## 15 21.5     4   120.     97  3.70  2.46  20.0     1    0     3     1
## 16 15.5     8   318    150  2.76  3.52  16.9     0    0     3     2
## 17 15.2     8   304    150  3.15  3.44  17.3     0    0     3     2
## 18 13.3     8   350    245  3.73  3.84  15.4     0    0     3     4
## 19 19.2     8   400    175  3.08  3.84  17.0     0    0     3     2
```


- Izberite vse vrstice, kjer je poraba manjša od 15 galon na miljo ali večja od 20 galon na miljo in je motor oblike V.

```
## # A tibble: 8 x 11
##   mpg   cyl  disp    hp  drat    wt  qsec    vs  am  gear  carb
##   <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl>
## 1  21     6  160   110  3.9   2.62  16.5    0    1    4     4
## 2  21     6  160   110  3.9   2.88  17.0    0    1    4     4
## 3  14.3    8  360   245  3.21  3.57  15.8    0    0    3     4
## 4  10.4    8  472   205  2.93  5.25  18.0    0    0    3     4
## 5  10.4    8  460   215  3     5.42  17.8    0    0    3     4
## 6  14.7    8  440   230  3.23  5.34  17.4    0    0    3     4
## 7  13.3    8  350   245  3.73  3.84  15.4    0    0    3     4
## 8  26     4  120    91  4.43  2.14  16.7    0    1    5     2
```

- Izberite vse stolpce, kjer ime stolpca vsebuje črko a.

```
## # A tibble: 32 x 4
##   drat    am  gear  carb
##   <dbl> <dbl> <dbl> <dbl>
## 1  3.9     1    4     4
## 2  3.9     1    4     4
## 3  3.85    1    4     1
## 4  3.08    0    3     1
## 5  3.15    0    3     2
## 6  2.76    0    3     1
## 7  3.21    0    3     4
## 8  3.69    0    4     2
## 9  3.92    0    4     2
## 10 3.92    0    4     4
## # ... with 22 more rows
```

- Izberite zadnje 4 stolpce.

```
## # A tibble: 32 x 4
##   vs    am  gear  carb
##   <dbl> <dbl> <dbl> <dbl>
## 1    0     1    4     4
## 2    0     1    4     4
## 3    1     1    4     1
## 4    1     0    3     1
## 5    0     0    3     2
## 6    1     0    3     1
## 7    0     0    3     4
## 8    1     0    4     2
## 9    1     0    4     2
```

```
## 10      1      0      4      4
## # ... with 22 more rows
```

- Tibblu `mtcars_tib` dodajte stolpca, kjer bosta izračunani število litrov na 100 kilometrov in teža v kilogramih (v tisočicah). 1 milja je približno 1.61 kilometra, 1 galona 3.79 litra in 1 funt 0.45 kilograma.
- Izračunajte povprečno porabo avtomobilov v odvisnosti števila cilindrov.

```
## # A tibble: 3 x 2
##       cyl mean_mpg
##   <dbl>   <dbl>
## 1     4    26.7
## 2     6    19.7
## 3     8    15.1
```

- Izračunajte povprečno konjsko moč v odvisnosti od oblike motorja in ali je avtomobil avtomatik ali ne.

```
## # A tibble: 4 x 3
## # Groups:   vs [2]
##       vs      am mean_hp
##   <dbl> <dbl>   <dbl>
## 1     0     0    194.
## 2     0     1    181.
## 3     1     0    102.
## 4     1     1     80.6
```

- Normalizirajte vse stolpce, ki vsebujejo decimalna števila, na interval $[0, 1]$. To naredimo tako, da vrednostim odštejemo minimalno vrednost in delimo z razliko med maksimalno in minimalno vrednostjo.

```
## # A tibble: 32 x 13
##       mpg   cyl  disp    hp  drat    wt  qsec    vs  am  gear  carb  lp100km
##   <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl>
## 1 0.451     6 0.222   110 0.525 0.283 0.233     0     1     4     4    11.2
## 2 0.451     6 0.222   110 0.525 0.348 0.3      0     1     4     4    11.2
## 3 0.528     4 0.0920   93 0.502 0.206 0.489     1     1     4     1    10.3
## 4 0.468     6 0.466   110 0.147 0.435 0.588     1     0     3     1    11.0
## 5 0.353     8 0.721   175 0.180 0.493 0.3      0     0     3     2    12.6
## 6 0.328     6 0.384   105 0      0.498 0.681     1     0     3     1    13.0
## 7 0.166     8 0.721   245 0.207 0.526 0.160     0     0     3     4    16.5
## 8 0.596     4 0.189    62 0.429 0.429 0.655     1     0     4     2     9.65
## 9 0.528     4 0.174    95 0.535 0.419 1        1     0     4     2    10.3
## 10 0.374     6 0.241   123 0.535 0.493 0.452     1     0     4     4    12.3
## # ... with 22 more rows, and 1 more variable: wt_in_kg <dbl>
```

- Izračunajte povprečne vrednosti vseh stolpcev.

```
## # A tibble: 1 x 13
##   mpg   cyl  disp    hp  drat    wt   qsec    vs  am  gear  carb  lp100km
##   <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl> <dbl>
## 1  20.1   6.19  231.  147.   3.60   3.22  17.8  0.438 0.406  3.69   2.81   12.8
## # ... with 1 more variable: wt_in_kg <dbl>
```

- 2) **Težja naloga.** V mapi *data-raw* se nahajajo podatki o gozdnih požarih na Portugalskem. Podatki so bili uporabljeni v znanstvenem članku (Cortez and Morais, 2007), kjer so napovedovali velikost požganega območja v odvisnosti od meteoroloških in drugih podatkov. Vrednosti 0 za požgano območje predstavljajo požare, kjer je pogorelo manj kot 100 kvadratnih metrov.

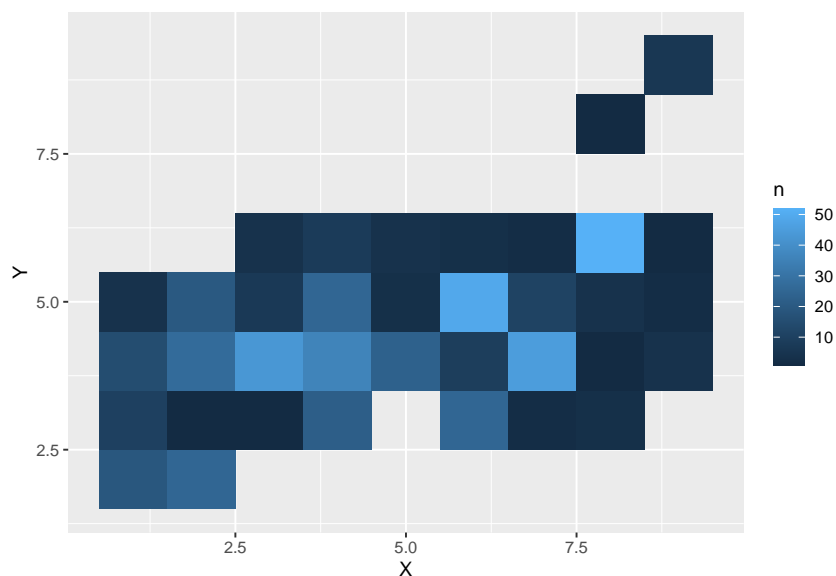
- Preberite podatke in jih shranite kot tibble.
- Preverite, v katerem mesecu je največ požarov jih padajoče uredite od tistega z največ požari do najmanj.

```
## # A tibble: 12 x 2
##   month      n
##   <chr> <int>
## 1 aug     184
## 2 sep     172
## 3 mar      54
## 4 jul      32
## 5 feb      20
## 6 jun      17
## 7 oct      15
## 8 apr       9
## 9 dec       9
## 10 jan       2
## 11 may       2
## 12 nov       1
```

- Preverite, ali obstajajo območja v parku, kjer se bolj pogosto pojavljajo požari. Za vsako kombinacijo koordinat bomo torej izračunali število požarov. Rezultat lahko predstavimo z razpredelnico. Glede na to, da imamo dvodimenzionalne podatke, bi jih morda bilo smiselno predstaviti vizualno. V kolikor poznate paket ggplot2, predlagamo da si pogledate funkcijo `geom_tile()`.

```
## # A tibble: 36 x 3
##       X     Y     n
##   <dbl> <dbl> <int>
## 1     1     2    19
```

```
## 2      1      3      10
## 3      1      4      15
## 4      1      5       4
## 5      2      2      25
## 6      2      3       1
## 7      2      4      27
## 8      2      5      20
## 9      3      3       1
## 10     3      4      43
## # ... with 26 more rows
```


- Dodajte stolpec, ki bo za vsak požar izračunal delež požganega območja glede na vse požare na posameznih koordinatah. Za tem smiselno filtrirajte podatke (ali smo v novem stolpcu dobili kakšne nepričakovane, oziroma neveljavne vrednosti?).

```
## # A tibble: 509 x 5
##       X      Y month day  area_by_coord
##   <dbl> <dbl> <chr> <chr>      <dbl>
## 1     7     5 mar  fri          0
## 2     7     4 oct  tue          0
## 3     7     4 oct  sat          0
## 4     8     6 mar  fri          0
## 5     8     6 mar  sun          0
## 6     8     6 aug  sun          0
## 7     8     6 aug  mon          0
```

```
## 8      8      6 aug  mon      0
## 9      8      6 sep  tue      0
## 10     7      5 sep  sat      0
## # ... with 499 more rows
```

- Preverite, ali ob vročem vremenu in nizki vlažnosti pogori večji delež območja, ki smo ga izračunali v prejšnji točki, tako da izberete vrstice, kjer je temperatura višja od 0.8 kvantila temperature in vlažnost nižja od 0.2 kvantila vlažnosti ter izračunate povprečje. q -ti kvantil je ocena števila, za katerega velja, da je q vrednosti manjših od tega števila. Za računanje kvantilov uporabite funkcijo `quantile()`. Za primerjavo izračunajte še povprečje te spremenljivke za vse preostale vrstice. Ali se rezultati skladajo z vašo intuicijo?

```
## # A tibble: 1 x 1
##   mean_area_by_coord
##   <dbl>
## 1           0.153
```

```
## # A tibble: 1 x 1
##   mean_area_by_coord
##   <dbl>
## 1           0.0555
```

- Izračunajte povprečje standardiziranih indeksov in ga vstavite kot stolpec pred prvo spremenljivko, ki predstavlja indeks.

```
## # A tibble: 509 x 15
## # Rowwise:
##       X      Y month day  mean_indices FFMCI_index DMC_index DC_index ISI_index
##   <dbl> <dbl> <chr> <chr>      <dbl>      <dbl>      <dbl>      <dbl>      <dbl>
## 1     7     5 mar  fri      -1.21      -0.796      -1.32      -1.86     -0.859
## 2     7     4 oct  tue      -0.304     -0.00502     -1.18       0.480     -0.510
## 3     7     4 oct  sat      -0.254     -0.00502     -1.05       0.552     -0.510
## 4     8     6 mar  fri      -0.739       0.193      -1.21      -1.92     -0.00890
## 5     8     6 mar  sun      -0.719     -0.239     -0.934     -1.82       0.122
## 6     8     6 aug  sun       0.218       0.301     -0.405     -0.256       1.23
## 7     8     6 aug  mon      -0.0979       0.301     -0.349     -0.225     -0.118
## 8     8     6 aug  mon       0.320       0.157       0.530       0.232       0.361
## 9     8     6 sep  tue       0.120       0.0669       0.283       0.575     -0.445
## 10    7     5 sep  sat       0.0375       0.337      -0.363       0.599     -0.423
## # ... with 499 more rows, and 6 more variables: temp <dbl>, RH <dbl>,
## #   wind <dbl>, rain <dbl>, area <dbl>, area_by_coord <dbl>
```


Bibliography

Cortez, P. and Morais, A. d. J. R. (2007). A data mining approach to predict forest fires using meteorological data.